

Media: ΕΣΤΙΑ

Page: 1,27

Published at: 09-07-2023

Author: Surface: 811.61 cm² Circulation: 1080

Subjects:

Χ. Γ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Κάποιες ακόμη επιλογές
για τó καλοκαίρι Σελ. 27

BIBΛΙΟ

Κάποιες ακόμη επιλογές για τό καλοκαίρι

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Καθώς πολλοί από σάς περιμένουν ίσως την συμπλήρωση των μηχανογραφικών δελτίων των παιδιών ή των εγγονιών σας για να φύγετε για διακοπές, μία βόλτα στα βιβλιοπωλεία θα σάς εξοπλίσει καλύτερα για κάποιες ώρες που δεν είναι δυνατόν να εισθε με παρέα ή στην θάλασσα. Κάναμε λοιπόν για σάς μερικές ακόμη επιλογές.

■ **Δημήτρης Τζόβας, 'Η Ελλάδα από τη Χούντα στην κρίση. Η κουλούρα της Μεταπολίτευσης** (μτφρ. Ζωή Μπέλλα-Αρμάου & Γιάννης Στάμος, εκδ. Gutenberg, σελ. 476, ευρώ 27). Ο συγγραφέας είναι Καθηγητής Νεοελληνικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Μπέρμινγχαμ στην Αγγλία. Κατά το παρελθόν έτος του άπενεμήθη το Μεγάλο Κρατικό Βραβείο Γραμμάτων για την συνολική του προσφορά στα γράμματα. Έξ άλλου, η άγγλική έκδοσις του παρόντος επέλεγε για την βραχεία λίστα του Βραβείου Runciman. Καθώς φαίνεται ότι ήδη η Χώρα έχει περάσει σε μία νέα εποχή, δεν είναι κακό να διερευνηθεί καλύτερα η άμεσως προηγούμενη περίοδος από το 1974 και έξης. Οί προβληματισμοί του κ. Τζόβα τίθενται κυρίως στο επίπεδο του πολιτισμού και της λεγομένης «κουλούρας». Έτσι εξετάζει διαδοχικά τά ζητήματα των ΜΜΕ, την λογοτεχνία της περιόδου, τά γλωσσικά ζητήματα, τά δόληματα του εξευρωπαϊσμού, τά θέματα νεολογίας και σεξουαλικότητας, ακόμη και εκείνα του πάσης φύσεως ρατσισμού, αλλά και την στροφή προς την ελληνική άρχαιότητα, την άναζήτηση ταυτότητος και άλλα συναφή, που ίσως εξηγούν

πολλά σχετικά ακόμη και προς τό άποτέλεσμα των προσφάτων εκλογών. Τά επηρεήματα του κ. Τζόβα σχετικώς με τό γλωσσικό είναι ένα ενδιαφέρον θέμα. Κατ' αυτόν, η καθιέρωσις της δημοτικής έπίσημος έθεσε τό τέλος στην μακρά διαμάχη, από τά τέλη του 19ου αιώνος οσιαστικά, μεταξύ δημοτικής και καθαρευούσης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η καθιέρωσις δεν άφησε τά άποτυπώματα της στην λογοτεχνία και σε πολλά ακόμη πεδία, όπως στην διδασκαλία του σχολείου. Θεωρεί επίσης ότι η ποιήσις έχει δώσει την θέση της στην πεζογραφία, πολύ περισσότερο από ό,τι σε προηγούμενες περιόδους. Όσο για την άρχαιολογία και την μυθιστορηματική άνάπλαση του άρχαίου παρελθόντος και την έμμονή σε θρησκευτικά συνήματα, όλα δείχνουν ότι μερidia του λαού άναζητεί κάτι για την βελτίωση της αυτοεκτιμησέως της, που δεν μπορεί να άρκεσθή στην σκληρή πραγματικότητα της άναζητήσεως λύσεων συγχρόνου μορφής προερχομένων από την Εύρώπη.

■ **Δημήτρης Έλευθεράκης, Τό Όλοκαύτωμα στην ελληνική κουλούρα μνήμης, 1945-1989** (μτφρ. Γιάννης Κέλογλου, εκδ. Αλεξάνδρεια, σελ. 224, ευρώ 17). Ακόμη ένα βιβλίο Έλληνος έπιστήμους που ζή και εργάζεται στο έξωτετικό, με άποτέλεσμα να γράφει σε άλλη γλώσσα. Ο Έλευθεράκης, ό όποιος άπεβίωσε αιφνιδιάς τον Νοέμβριο του 2020, υπήρξε ως Ύφηγητής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Ρούρ, στο Μπόχουμ, άσολήθηκε ιδιαίτερος με τίς φρικαλεότητες που υπέστησαν οί Έλληνες Έβραίοι, αλλά και γενικώτερα τίς γερμανικές φρικαλεότητες

στην Έλλάδα κατά την Κατοχή. Τό βιβλίο του για τό Όλοκαύτωμα εξέδόθη στην Γερμανία με χρηματοδότηση του γερμανικού Όμοσπονδιακού Ύπουργείου Έξωτερικών διά του Έλληνο-γερμανικού Ταμείου για τό Μέλλον. Κατά τόν Έλευθεράκη, τά σχετικά με τόν άφανισμό των Έλληνοεβραίων έπεστιάσθησαν από τά συμφρόντα άλλων φορέων που ήθελαν να μεγιστοποιήσουν την προσφορά τους και να εξάρουν τόν γενικότερο ρόλο τους στην Αντίσταση, ενώ δεν υπήρξε πραγματική άλληλεγγύη έναντι των Έβραίων συμπολιτών μας.

■ **Τζόρτζ Έλιοτ, Τό πέπλο** (μτφρ. Αργυρώ Μαντόγλου, εκδ. Πατάκη, σελ. 112, ευρώ 7). Η Τζόρτζ Έλιοτ (κατά κόσμον Μαίρη Άνν Έβανς, 1819-1880) υπήρξε από τίς πρωτοπόρους γυναίκες του 19ου αιώνος που κατάρθωσε να βιοπορισθή έπαρκώς από την συγγραφική της δημιουργία. Παραμένει εκ τών λίγων συγγραφέων της Βικτωριανής εποχής και μάλιστα γυναίκων που άφησαν τό στίγμα τους στον χώρο της λογοτεχνίας. Τά μυθιστορήματα της Άνταμ Μπίντ (1859), Ό μύθος σόν Φλός (1860), Σάιλας Μάρνερ (1861), Ρόμολα (1863) διαβάζονται άνετα ακόμη σήμερα, ενώ τό Μίντμαρτς (1871-72) θεωρείται εκ τών κλασικών της Άγγλικής Λογοτεχνίας του Ρομαντισμού. Η νουβέλλα της που μεταφράζεται τώρα έγρφη τό 1859, άνηκει συνεπώς στην νεανική περίοδο της παραγωγής της, εξέδόθη δέ σε συνέχειες και άνωνυμος στο Blackwood's Magazine, επανεξεδόθη δέ σε βιβλίο τό 1879. Είναι η μοναδική νουβέλλα ή μυθιστόρημα της Έλιοτ

που εντάσσεται στην μόδα του ύπερφυσικού/ έπιστημονικής φαντασίας, όπως γεννήθηκε στην Άγγλία με τόν Φράνκενσταϊν της Μαίρη Σέλλεϋ και έν συνεχεία μίας σειράς ιστοριών φρίκης, όπως ό Δράκουλας του Μπαράμ Στόουκερ. Οί ήρωες της Έλιοτ δεν είναι ισχυροί χαρακτήρες, αντίθετως είναι αδύναμοι να αντιμετώπισουν την μοίρα τους. Ο ήρωας Λάτιμερ γοητεύεται από την Βέρθα, την ψυχρή μνηστή του άδελφού του γιατί δεν μπορεί να την καταλάβη. Η πλοκή εξέλισσεται στην νεκρανάσταση μίας οικιακής βοήθου που κατηγορεί την Βέρθα για σχέδιο δολοφονίας του Λάτιμερ. Η Βέρθα διαφύγει και ό Λάτιμερ πεθαίνει όπως τό είχε προβλέψει, καθώς μετά από μία νεανική άσθένεια άνέπτυξε την ικανότητα να «βλέπη» τό μέλλον.

■ **Anna Kavan, Πάγος** (μτφρ. Λευτέρης Καλοσπύρος, εκδ. Gutenberg/Aldina, σελ. 271, ευρώ 15). Η Άγγλιδα συγγραφέας Άννα Καβάν (1901-1968) θεωρείται από τίς πρωτοπόρους της γενιάς της. Τό βιβλίο της είναι τό πρώτο που μεταφράζεται στα ελληνικά. Εντάσσεται στην ίδια κατηγορία τών γυναικών συγγραφέων που υπέστησαν ψυχανάλυση επί χρόνια και δεν κατόρθωσαν να λύσουν τά προβλήματά τους, όπως η Άναΐς Νίν, η Ντόρις Λέσινγκ, ή Βιρτζίνια Γούλφ ή ή Σούλινα Πλάθ. Τό παρόν είναι τό τελευταίο μυθιστόρημά της, έμπνευσμένο από την διαμονή της στην Νέα Ζηλανδία, πολύ κοντά στον Ανταρκτικό Κύκλο. Η ήρωίδα της είναι μία νεαρή γυναίκα που διαφεύγει από τόν αυταρχικό σύζυγό της προς άγνωστο προορισμό. Την άναζητεί ό άνόητος άφηγητής και την βρίσκει τελικώς σε ένα

λαβυρινθώδες κτίριο να ζή υπό την έπιτήρηση ενός σαδιστή φύλακα. Οί θεωρητικοί της λογοτεχνίας ύποστηρίζουν ότι τό ψυχός που περιγράφεται στο βιβλίο συμβολίζει τά προβλήματα εξαρτήσεως από την ήρωϊνη που είχε ή συγγραφέας. Τό δυστοπικό μυθιστόρημά της έπιτρέπει την διαπίστωση ότι άνήκει σε μια μίξη φανταστικού μυθιστορηματος και μυθιστορηματος ένηλικιώσεως καθώς και σουρρεαλισμού. Είναι και μία καταγραφή τών προβλημάτων προσώπου που πάσχει από διπολισμό, και δεν είναι εις θέση να αντιμετώπιση τό πρόβλημα, ίσως διότι δεν είχε ακόμη άνακαλυφθή φαρμακευτική θεραπεία.

■ **Δημήτρης Παϊβανάς, Ό κορσές** (εκδ. Βιβλιοπωλείον της Έστίας, σελ. 176, ευρώ 14). Ο συγγραφέας σπούδασε Νεοελληνική και Κλασική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο της Μεμβούρνης και έλαβε διδακτορικό δίπλωμα από τό Πανεπιστήμιο του Μπέρμινγχαμ. Έδίδαξε Νεοελληνική Γλώσσα, Λογοτεχνία, Θεωρία της Λογοτεχνικής Κριτικής στα Πανεπιστήμια της Μεμβούρνης και του La Trobe. Έχει μελετήσει ιδιαίτερος τό έργο του Θανάση Βαλτινού. Η παρούσα συλλογή διηγημάτων είναι ή πρώτη του δοκιμή στον χώρο της λογοτεχνίας. Τά κείμενα είναι σύντομα και γραμμένα με άμεσο τρόπο, άφηγούνται δέ καθημερινές καταστάσεις και στιγμές. Βιώματα, άφηγησεις, παιδικά και νεανικά τραύματα και άναμνησεις πλέκουν ένα δικτυο ιστοριών που εκφράζονται σε διηγήματα συνδεδεμένα με κάποιον έσωτερικό μίτο, που θα μπορούσε να μεταβάλη τό βιβλίο και σε ιδιότυπο μυθιστόρημα. ▲ ▼

